

The Liturgy of Vespers and the Presanctified Divine Liturgy, Part THREE – April 2019

In the February reflections, we saw how there was, after the creation, the fall into sin. This is the first movement of the Liturgy of evening prayer. In March, we examined the second movement, the definite shift in the Liturgy of Vespers to the “Tranquil Light” or in the Divine Liturgy of the Presanctified Gifts to “the Tranquil Light” of Christ “enlightening all [who come into the world]”. We learned that as believers we respond to the light of Christ, to His work of saving us, by offering ceaseless prayers of thanksgiving to God. We also saw how as believers we respond to the light of Christ, by joining in the sacrifice of Christ, our God. But sustaining such a life of unceasing prayer and sacrifice is something that I cannot ever accomplish on my own strength. I need the Lord’s most intimate presence, in His Eucharist, that my repentance – my change of heart – may come into existence, take root and bear fruit. And so on Sundays or feast days when I receive the Eucharist at the Divine Liturgy the Lord completes the Liturgy of Vespers, and on the weekdays of the Great Fast as well as on the first three days of Holy and Great Week, it is at the Presanctified, on that very same evening, that Christ fulfils His promise to always be with those who love Him in prayer and sacrifice.

And so this month, perhaps we need to look into ourselves as those who are on the receiving end of the Light. We have fallen. Salvation is a process. And so, we must not only pray, but also examine the very attitudes which we bring to prayer. What is the spirit in which we stand with the expectation of receiving the Light? Or are we just passively allowing it to shine upon us, without doing that which makes it possible for us to embrace and receive the Light?

It is rather easy for any one of us to default into “here is my life and over there is the life of the Church and occasionally I need the Church to help me deal with the stresses of my very busy life”. Life can be so very hard that we can subconsciously allow this attitude to remain unchallenged or “un-en-LIGHT-ened” for years.

As I was teaching a class in Eastern Christian Spirituality, it came as a surprise to many students, the majority being Byzantine, when Tomas Cardinal Spidlik wrote in his textbook that prayer to a Western scholastic is a needed or obligatory AID TO SALVATION, since sin has corrupted human nature and therefore the human person is radically incapable of achieving it by themselves alone. The Western Christian prays so that their works of charity may be effective; may receive God’s blessing. But in the East, prayer is not a simple aid to salvation, one among many. Rather, we Byzantines see prayer as the preeminent MEANS OF SALVATION. In the East, (1) the human person was born to be deified (, deificatio); (2) the human person is renewed in Christ; and (3) the human person is created to participate in the Life of God, One in the Holy Trinity. The Sacraments or Holy Mysteries open the doors for us, but that is only the beginning. We do works of charity by praying, even when - in order for our prayer to be effective - we must actually continue the works of charity after we have prayed.

Some say that there is a philosophical basis to these two views. In a very generalized and simplified way, we might say that in the East the view of Plato was basic. It is a maximalist view. When combined with Christian theology, it means that our fall into sin involved our whole being: body, soul and spirit. And thus, a lifestyle of repentance means that our prayer (communally liturgical as well as personal devotional), fasting, works of mercy, indeed the entire life in Christ, requires a maximalist response: we offer to God, One in the Holy Trinity, that which is best and most complete in a wholistic sense of body, soul and spirit. As the centuries go by, Christianity remains a way of life.

In the West, the view of Aristotle was basic. It is a minimalist view in the sense that when combined with theology our fall into sin is seen as mostly affecting the bodily part of human nature. And thus, repentance might be seen as requiring a limited or minimalist response: the average Christian needs to concern themselves mostly with those things that counteract the corruption of the body as sufficient to the goal at hand. Everything else is “extra” or “for the experts”. As the centuries go by, minimalist Christianity runs the risk of becoming merely a set of beliefs (written in documents) or a set of activities (proposed by programs) adapting the Christian way of life to the needs of each successive generation. To a modern human being, minimalism also runs the risk of being more easily reduced only to those things that are “pleasant to the eyes, and ... desirable to make one wise” (Gen 3:6).

Others argue that it is more complex than just minimalism vs. maximalism. For example, Fr. Robert Taft, SJ, of blessed memory, writes in *Liturgy of the Hours in East and West*:

“There is not the space to describe all this, but the same realities are proclaimed: darkness and light; the darkness of sin overcome by the illumination of the Risen Christ. Equally important liturgically is that these realities are not just affirmed pro forma, in a ho-hum sort of way. They are shouted and chanted and hymned. They are woven into a scenario of poetry and procession, movement and rest, darkness and light, smoke and symbol and song, so that the casual visitor is often a bit overwhelmed, and would be moved to say, “Why, they really believe all that!” And, indeed, they do. The Vatican II Constitution on the Sacred Liturgy (no. 2) calls the liturgy “the outstanding means by which the faithful can express in their lives and manifest to others the mystery of Christ and the real nature of the true Church.” Taft continues: “... Throughout all the vicissitudes of its history, the Christian East has preserved a continuity of faith and worship rooted in the resurrection and hope of the world to come, that has sustained its faithful during the dark ages of oppression. Political circumstances have often deprived the Eastern Churches of the need or possibility of developing the more active apostolic activities that are so integral to church life and organization in the West. But as long as the mysteries can be celebrated, the Church lives, held together not by organization nor authority nor education, but by communion year after year in the regular cycle of the offices of the Church. Isn’t that what liturgy is all about?”

All of this may probably be quite new to those of us who grew up being told that the only reason we are supposed to go to church is to fulfill our Sunday obligation or our Feastday duty. And sometimes we even witnessed how services were adapted and abbreviated in the spirit of “let’s just do only that which is enough to fulfill our obligation...and leave the fullness to “the experts”.

From what we've discerned so far, one can see how each of us needs to challenge the above attitude within ourselves. St. John Chrysostom pleads this: "Grant also, O God, to those praying with us - growth in life, in faith, and in spiritual understanding." Let's review what we've learned. Prayer is my preeminent means of salvation. My works of charity are accomplished by me praying, which becomes effective when I continue with them after prayer. I respond to God by offering that which is best and most complete in the wholistic sense of my being: in body, soul and spirit. My Life in Christ is expressed liturgically in an unbroken continuity between faith and worship rooted in the resurrection and hope of the age to come.

Even when we do abbreviate and adapt, we do so wisely and organically so as not to create the impression of catering or giving in to that soul-corrupting attitude which is forever lurking in our own thoughts, feelings and desires, ready to rear its ugly head to interrupt our prayer and thus steal our salvation away from us: "If I can fulfill my duty with just three stanzas, or one hour, why should I expect myself to do more? I resent doing more when this minimum is good enough."

If we do not intentionally challenge minimalism, in all aspects of the Church's life but especially in liturgy, we will inadvertently open ourselves up to a non-life-changing form of nominal Christianity.

The risk is real. Old habits die hard. It was the default position of many Greco-Catholics from the 1700's to just subconsciously imitate not only the external activities but the internal reasoning and priorities of attitudes that prevailed among our Latin Rite brothers and sisters. So long as the West was perceived as healthy and thriving, perhaps this wasn't all that bad. Today the Roman Catholic Church in the USA is struggling to revive its members from those diseases of nominalism, minimalism and individualism which have effectively separated so many of them from the well-spring of salvation. Can we, as Greco-Catholics, continue to simply imitate Western attitudes and activities simply because they are Western? When we care about the salvation of souls, that's simply not good enough. Can we not learn, even if it is very painful to break the habit of an attitude from of old, to listen to the prophetic call of His Beatitude Patriarch Josyf the Confessor when he said, "Do not be afraid! Be yourselves!" We call ourselves Eastern and that is what we must be, but not just in the name on our church doors and in our websites, facebook pages and bulletins, or our vestments, icons and architecture, or chants, or by putting bells back on our thuribles, but we need to become Eastern in the fullness of the spirituality that underlies our liturgy and theology.

To the degree that I choose to leave nominalism, minimalism and individualism unchecked in myself I am merely acknowledging my fall into sin, the first part of Vespers. I can sing all the "Tranquil Lights" at all the Vespers I can possibly attend, and I can be present at all the Presanctifieds I can bodily get to, but in the end my soul and spirit will remain untouched. The Light of Christ will merely shine upon me, rather than having the strength to shine within me and through me unto others.

Літургія Вечірні й Передосвячених Дарів, Частина Трета – квітень 2019

У лютневих роздумах ми побачили, як після сотворення відбулося падіння в гріх. Це перший рух Літургії вечірньої молитви. У березні ми розглянули другий рух, певний перехід у Літургії Вечірньої до “Тихого світла” або в Божественній Літургії Передсвятчених Дарів до “Тихого світла” Христового, котре “просвіщає всіх”. Ми дізналися, що як віруючі ми реагуємо на світло Христове, на Його дію щоб нас спасти, жертвуючи безперервні молитви благодарення-подяки Богові. Ми також бачили, що як віруючі ми реагуємо на світло Христове, приєднуючи себе до жертви Христа, Бога нашого. Але напостійно жити мені таким життям безперервної молитви і жертви - це те, що я ніколи не можу досягти своїми власними силами. Мені потрібна найбільш інтимна присутність Господа, в Його Євхаристії, щоб моє покаєння - моя зміна серця - могли виникнути, вкоренитися і принести плоди. І ось по неділях або святах, коли я приймаю Євхаристію на Божественній Літургії, Господь завершує Літургію Вечірні, а в будні Великого Посту, а також у перші три дні Святого і Великого Тижня - це на Літургії Передосвячених Дарів того ж самого вечора, що Христос сповняє Свою обітницю, щоб завжди бути з тим, хто любить Його, молитвою і жертвами.

І тому в цьому місяці, можливо, нам треба зазирнути в себе, як до тих, хто знаходиться на приймальному кінці Світла. Ми впали у гріх. Спасіння - це процес. І тому ми повинні не тільки молитися, але й досліджувати ті наші настанови й ставлення з якими ми вступаємо в молитву. Якої якості є той дух в котрому ми стоїмо з очікуванням одержати Світло? Може ми лише просто пасивно дозволяємо щоб воно на нас світило, замість того щоб робити все те що потрібне щоб Його прийняти й обняти?

Для кожного з нас досить легко визначити, що “тут моє життя, а там є життя Церкви; іноді мені потрібна Церква, щоб допомогти мені впоратися зі стресами мого дуже напруженого життя.” Життя може бути настільки жорстким, що ми можемо підсвідомо дозволити такому ставленню залишатися безперешкодним або “НЕ-ПРОСВІЧЕНИМ” протягом багатьох років.

Коли я викладав клас у Східньо-християнській духовості, це стало несподіванкою для багатьох студентів, більшість з яких візантійського обряду, коли бл.п. кардинал Томаш Шпідлік писав у своєму підручнику, що молитва до західної схоластики є необхідною або обов’язковою ДОПОМОГОЮ ДЛЯ СПАСІННЯ, оскільки гріх зіпсував людську природу, і тому людська особа кардинально не є в змозі самотійно досягти спасіння. Західні християни моляться, щоб їхні діла милосердя були ефективними; щоб Бог їх поблагословив. Але на Сході молитва не є простою допомогою для спасіння, однією з багатьох. Навпаки, ми візантійці бачимо молитву як найвидатніший ЗАСІБ ДО СПАСІННЯ. На Сході (1) людська особа народилася для обоження (, deificatio); (2) людська особистість оновлюється в Христі; і (3) людська особа створена для участі в Житті Бога, в Тройці Святій Єдиного.

Святі Тайни відкривають нам двері, але це лише початок. Саме молившись, ми робимо діла любові-милосердя, навіть тоді коли - щоб наша молитва була ефективною - ми повинні продовжувати діла милосердя поза молитвою.

Деякі кажуть, що існує філософська основа для цих двох поглядів. У дуже узагальненому і спрощеному вигляді можна сказати, що на Сході погляд на Платона був основним. Це погляд максималізму. У поєднанні з християнською теологією це означає, що наше падіння в гріх пов'язане з нашою цілою істотою: тілом, душею і духом. І, таким чином, спосіб життя покаяння означає, що наша молитва (спільнотна літургійна, а також особистої відданості), піст, діла милосердя, і все життя в Христі, вимагає максимального відгуку: ми жертвуємо Богові, в Тройці Святій Єдиному, те, що найкраще і найповніше в цілісному сенсі тіла, душі і духу. Протягом століть християнство залишається способом життя. На Заході погляд на Аристотеля був основним. Це погляд мінімалізму у тому сенсі, що при поєднанні з богослов'ям наше падіння в гріх сприймається як розбиття головно тілесної частини людської природи. Таким чином, покаяння може розглядатися як таке що вимагає обмеженої або мінімалістичної відповіді: достатньо для досягнення мети щоб пересічний християнин займався тільки тим, що протидіє розладам тілесним. Все інше є "екстра" або "для експертів". Протягом століть християнство мінімалізму ризикує стати просто набором переконань (записаних у документах) або набором заходів (запропонованих програмами), адаптуючи християнський спосіб життя до потреб кожного наступного покоління. Для сучасної людини мінімалізм також ризикує легко зводитися лише до того "що приємне очам на вид і гарним є пізнати" (Бут. 3:6).

Інші кажуть, що це складніше, ніж просто мінімалізм проти максималізму. Наприклад, о. Роберт Тафт, ТІ, блаженної пам'яті, пише в книзі Літургія Часів на Сході і Заході:

"Немає місця для опису всього цього, але проповідуються ті ж самі реалії: темрява і світло; тьма гріха подолана освітленням Воскреслого Христа. Не менш важливою літургійно є те, що ці реалії не просто заявлені сухим звичайним способом заради форми. Ми їх розголошуємо, солодкоспівом та піснями. Вони вплетені в сценарій поезії і процесії, руху і відпочинку, темряви і світла, диму ладанного, і символу і пісні, так що випадковий відвідувач часто трохи переповнений, і буде змушений сказати: "Та ж вони дійсно у все це вірять!" І, дійсно, вони вірять. Другого Ватиканського Собору Конституція про святу літургію (№ 2) заявляє що літургія "якнайкраще сприяє тому, щоб вірні своїм життям виражали та являли іншим таїнство Христа і справжню природу правдивої Церкви." Тафт продовжує: "...У всіх перипетіях своєї історії християнський Схід зберігав нерозривність віри і богопочитання, вкорінену в воскресінні і надії майбутнього віку, який підтримував своїх вірних у темні часи гніту. Політичні умови часто позбавляли вірних у Східніх Церквах необхідності або можливості розвивати ту більш активну апостольську діяльність, яка є невід'ємною частиною церковного життя і організації на Заході, але до тих пір, поки можна празнувати Тайни, Церква живе, утримується не організацією, ані владою, ні освітою, а сопричастям з року в рік у регулярному циклі служб Церкви. Чи саме не в цьому полягає суть літургії?"

Все це, ймовірно, може бути зовсім новим для тих з нас, хто виростав з тим як нам говорили, що єдина причина, чому ми повинні йти до церкви - це для того щоб сповнити наш недільний обов'язок або празничне зобов'язання. Іноді ми навіть спостерігали, як служби адаптувалися і скорочувалися в дусі "даваймо, тільки робити те, що достатньо для виконання нашого зобов'язання ... а залишати повноту "експертам".

З того, що ми розглянули до цих пір, можна побачити, як кожному з нас потрібно кинути виклик вищезгаданому ставленню в собі самому. Св. Іван Золотоустий благає: “Даруй же, Боже, і тим, що моляться разом з нами – зростання/успіх в житті, й вірі й в духовному розумінні.” Зробімо перевірку того, що ми досі навчилися. Молитва - це мій найвидатніший засіб спасіння. Діла милосердя починаються молитвою, яка стає ефективною, коли я їх продовжую поза молитвою. Мій відгук Богові полягає в тому, що я жертвую Богові те, що найкраще і найповніше в цілісному розумінні мого буття: тілом, душею і духом. Моє життя в Христі виражається літургічно в нерозривності віри і богочитання, вкорінене в воскресінні і надії майбутнього віку.

Навіть коли ми скорочуємо і адаптуємо, ми робимо це мудро і органічно, щоб не створювати враження що ми потураємо чи піддаємося душегубним настановам, які назавжди ховаються в наших власних думках, почуттях і бажаннях, готові показати своє гидке обличчя й перервати нашу молитву і таким чином викрасти спасіння з наших рук: “Якщо я можу виконати свій обов’язок лише трьома стихирами, або однією годиною, то чому я маю очікувати від себе робити щось більше? Я обурююсь, на думку робити більше, коли цей мінімум достатньо хороший.”

Якщо ми не навмисно кидаємо виклик мінімалізму, то в усіх аспектах життя Церкви, а особливо в літургії, ми нехотячи відкриваємося на таку форму номінального християнства що немає сили перемінювати наше життя.

Ризик реальний. Старі звички не легко гинуть. Позиція багатьох греко-католиків з 1700-х років була за умовчанням просто підсвідомо наслідувати не тільки зовнішню діяльність, але й внутрішні міркування і пріоритети настанов, що панували серед наших братів і сестер латинського обряду. Поки Захід сприймався як здоровий і процвітаючий, можливо, це не було аж так погано. Сьогодні Римо-Католицька Церква в США намагається відродити своїх членів від тих хвороб номіналізму, мінімалізму та індивідуалізму, які фактично розділили так багато з них від джерела спасіння. Чи можемо ми, як греко-католики, продовжувати просто наслідувати західні настрої і діяльність просто тому, що вони західні? Коли ми дбаємо про спасіння душ, це просто не достатньо. Чи не можемо ми навчитися (навіть тоді коли це дуже боляче порушити звичку старого ставлення) прислухатися до пророчого заклику Блаженнішого Патріарха Йосифа Ісповідника, коли він казав: «Не біймося! Будьмо собою!» Ми називаємо себе східними і саме такими ми повинні бути, але не тільки в назві на наших церковних дверях і на наших веб-сайтах, сторінках facebook, б’юлетенях, або у наших ризах, іконах і архітектурі, чи співах, або навіть в тому що ми повернули дзвіночки на кадильницях, але нам потрібно стати східними в повноті духовості, що лежить в основі нашої літургії і богослов’я.

У тій мірі, в якій я вирішив залишити номіналізм, мінімалізм і індивідуалізм у собі непоміченим, я просто визнаю своє падіння в гріх, визнаю першу частину Вечірньої Літургії. Я можу співати скільки разів хочу «Світло тихе» на всіх тих Вечірнях, де я був присутнім. Я можу брати участь у багатьох Літургіях Передосвячених Дарів, де би моє тіло мене не завело, але душею і духом я все ж таки в кінці кінців лише був там де Світло Христове просто на мені світило, але у мені і через мене на інших воно ще не має сили сяяти.